

УДК 35:332.821

DOI <https://doi.org/10.51547/ppp.dp.ua/2025.1.6>

Дзюрах Юрій Михайлович,

доктор філософії за спеціальністю публічне управління та адміністрування, доцент,

доцент кафедри адміністративного та фінансового менеджменту

Національного університету «Львівська політехніка»

ORCID ID: 0000-0001-7131-7468

Вербицька Галина Любомирівна,

кандидат економічних наук, доцент,

докторант кафедри адміністративного та фінансового менеджменту

Національного університету «Львівська політехніка»

ORCID ID: 0009-0009-3212-7392

Ратушний Віталій Євгенійович,

аспірант другого року навчання за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»

кафедрі адміністративного та фінансового менеджменту

Національного університету «Львівська політехніка»

ORCID ID: 0009-0006-1721-1826

ПУБЛІЧНО-УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ ВІДНОВЛЕННЯ ЖИТЛОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД: СТРАТЕГІЧНІ ПРІОРИТЕТИ ТА ВИКЛИКИ

PUBLIC ADMINISTRATION MECHANISMS FOR HOUSING INFRASTRUCTURE RECOVERY IN THE POST-WAR PERIOD: STRATEGIC PRIORITIES AND CHALLENGES

У статті досліджено проблематику післявоєнного відновлення житлової інфраструктури та механізми її ефективного державного регулювання. Виявлено значні масштаби руйнувань житлового фонду, які сягають понад 58,9 млрд дол. прямих збитків, знищено або пошкоджено понад 250 тисяч житлових будівель, з яких 27 тисяч – багато-квартирні будинки. Сукупні втрати у сфері житлово-комунального господарства оцінюються у 4,5 млрд дол., що суттєво ускладнює відновлення критично важливої інфраструктури. Систематизовано основні виклики, що постають перед органами публічного управління у процесі реконструкції житлового фонду, включаючи обмеженість фінансових ресурсів, неузгодженість дій між державними та місцевими органами влади, недостатню цифровізацію управлінських процесів, високі корупційні ризики та труднощі із залученням приватного капіталу. Виявлено ключові структурні проблеми, що ускладнюють реалізацію відбудовчих програм, серед яких відсутність єдиного координаційного центру, неефективність механізмів фінансування, обмеженість правових інструментів страхування житла та недостатня інтеграція громадськості у процес прийняття управлінських рішень.

Сформовано концептуальні напрями вдосконалення публічно-управлінських механізмів у сфері реконструкції житлової інфраструктури, що передбачають впровадження централізованого управління, розширення можливостей державно-приватного партнерства, удосконалення нормативно-правового забезпечення та цифрову трансформацію процедур відбудови. Запропоновано створення єдиної національної цифрової платформи для моніторингу пошкоджень, планування відновлення та контролю за використанням фінансових ресурсів.

Розроблено концептуальну модель вдосконалення управлінських механізмів у відбудові житлового фонду, що включає механізми координації між центральними та місцевими органами влади, стандартизацію процедур фінансування, запровадження податкових стимулів для забудовників, розширення доступу до міжнародних фінансових інструментів, а також впровадження відкритих даних для забезпечення громадського контролю за реконструкцією житла. Запропоновано підхід до адаптації світового досвіду відновлення житлової інфраструктури до національних умов, з урахуванням сучасних викликів та стратегічних пріоритетів відбудови України.

Ключові слова: публічне управління, житлова інфраструктура, післявоєнне відновлення, механізми реконструкції, стратегічні пріоритети, державно-приватне партнерство, цифровізація управління, фінансова стійкість, продовольча безпека, аграрний сектор.

The study examines the issue of post-war housing infrastructure restoration and the mechanisms for its effective public regulation. The scale of destruction of the housing stock has been identified, amounting to over \$58.9 billion in direct losses, with more than 250,000 residential buildings damaged or destroyed, including 27,000 apartment buildings. Total losses in the housing and utilities sector are estimated at \$4.5 billion, significantly complicating the restoration of critical infrastructure. The main challenges faced by public administration bodies in the process of housing reconstruction have been systematized, including limited financial resources, lack of coordination between state and local authorities, insufficient digitalization of management processes, high corruption risks, and difficulties in attracting private capital. Key structural problems hindering the implementation of reconstruction programs have been identified, including the absence of a centralized coordination body, inefficiencies in financing mechanisms, limited legal tools for housing insurance, and insufficient public engagement in decision-making processes.

Conceptual directions for improving public administration mechanisms in the field of housing infrastructure reconstruction have been formulated. These include the introduction of centralized management, expansion of public-private partnership opportunities, enhancement of regulatory and legal frameworks, and the digital transformation of reconstruction procedures. The creation of a unified national digital platform for damage monitoring, restoration planning, and financial resource oversight has been proposed.

A model of integrated public administration has been developed, incorporating coordination mechanisms between central and local authorities, standardization of financing procedures, the introduction of tax incentives for developers, expanded access to international financial instruments, and the implementation of open data policies to ensure public oversight of housing reconstruction. A strategy for adapting international best practices in housing infrastructure recovery to national conditions has been proposed, taking into account contemporary challenges and strategic priorities for Ukraine's post-war reconstruction.

Key words: public administration, housing infrastructure, post-war recovery, reconstruction mechanisms, strategic priorities, public-private partnership, digitalization of governance, financial sustainability, food security, agricultural sector.

Постановка проблеми. Руйнування житлової інфраструктури внаслідок військових дій створює критичні виклики для системи державного управління, оскільки масштабне відновлення потребує комплексного підходу, ефективного використання ресурсів і стратегічного планування. Важливість державної участі у цьому процесі зумовлена необхідністю забезпечення житлом внутрішньо переміщених осіб, створення безпечного середовища для повернення населення та стимулювання економічного розвитку регіонів.

Недостатня ефективність механізмів регулювання відновлення житлового фонду зумовлюється відсутністю єдиної державної стратегії, проблемами у координації органів влади та низьким рівнем залучення громадськості до прийняття рішень. Фрагментарність нормативно-правової бази та неузгодженість інструментів державно-приватного партнерства ускладнюють процес залучення інвестицій і міжнародної допомоги. Водночас відсутність прозорих процедур оцінювання збитків та пріоритизації об'єктів для відновлення призводить до нерационального розподілу ресурсів.

Світовий досвід свідчить, що післявоєнне відновлення вимагає не лише фінансових впливів, а й створення дієвої моделі управління, яка враховує територіальні особливості, інноваційні технології та механізми громадського контролю. В Україні відсутня єдина цифрова система моніторингу стану житлового фонду, що ускладнює планування будівництва та контроль за ефективністю використання бюджетних коштів. Потре-

бує вдосконалення система відбору підрядників, запровадження прозорих тендерних процедур та розширення можливостей для місцевих громад впливати на прийняття управлінських рішень. Відтак на сьогодні вкрай важливим є визначення стратегічних пріоритетів післявоєнного житлового будівництва та розробка ефективних публічно-управлінських механізмів, що сприятиме підвищенню ефективності державної політики у цій сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуючи питання реформи децентралізації в умовах воєнного стану, науковці Вдовенко Л. О. та Поліщук С. П. встановили, що існуюча система управління на місцевому рівні стикається з численними викликами, які ускладнюють ефективну реалізацію заходів з відновлення житлової інфраструктури. Аналізуючи механізми розподілу повноважень між центральними та місцевими органами влади, автори довели, що брак фінансової автономії та нестача ресурсів на рівні територіальних громад обмежують їхню спроможність брати активну участь у відбудові зруйнованого житла [1, с. 762–774]. Водночас запропоновані напрями вдосконалення децентралізаційних процесів не враховують усіх викликів, зокрема необхідності інтеграції цифрових платформ для моніторингу та контролю за використанням коштів, що є ключовим фактором забезпечення прозорості відновлювальних процесів.

Гбур З. описала стратегічні пріоритети публічного управління у процесі відновлення України під час війни та довів, що держава має здійснювати

координаційну роль у реалізації відбудовчих програм, однак виявлено проблеми, пов'язані з відсутністю єдиного державного механізму визначення пріоритетів реконструкції. Вчений наголошує на необхідності синхронізації фінансових потоків та створення єдиної системи оцінювання стану пошкодженого житла, проте питання швидкості реалізації таких заходів залишається невирішеним [2]. Відсутність інтегрованого механізму залучення міжнародної фінансової допомоги та гарантій для інвесторів також ускладнює можливість масштабної відбудови житлового фонду.

Науковець Ігнатенко В. О., досліджуючи ключові напрями розвитку управління публічними ресурсами в умовах повоєнного відновлення, встановив, що існуюча система фінансування має значні недоліки, зокрема обмежену ефективність використання державних коштів та недостатню прозорість у розподілі ресурсів [3, с. 38–39]. Виявлено, що державний контроль за відбудовою є розрізненим і не забезпечує комплексного аналізу стану відновлювальних робіт. Запропоновані автором механізми покращення управління фінансами орієнтовані переважно на бюджетне планування, проте недостатньо враховують необхідність розширення інструментів державно-приватного партнерства, яке може стати ключовим джерелом фінансування відбудови.

Науковці Якимишин Л. Я., Фалович В. А. та Семенюк С. Б., висвітлюючи маркетингові стратегії підвищення конкурентоспроможності будівельного сектору України, довели, що будівельна галузь знаходиться у складних умовах через руйнування логістичних ланцюгів, зростання вартості будівельних матеріалів та дефіцит робочої сили [4, с. 423–431]. Дослідження авторів демонструє, що існуючі стратегії розвитку будівельних підприємств спрямовані переважно на їх адаптацію до ринкових умов, проте питання інтеграції державних механізмів підтримки будівельної галузі залишається невирішеним. Відсутність дієвих стимулів для інвесторів та забудовників ускладнює можливість швидкої реалізації масштабних проєктів з відновлення житла.

Досліджуючи перспективи післявоєнного відновлення економіки України, Орел Ю. Л., Прохан А. О. та Нестеренко О. П. встановили, що економічне відродження країни напряму залежить від ефективного управління відновленням інфраструктури [5]. Автори довели, що ключовими проблемами є нерівномірність розподілу фінансової допомоги між регіонами, недостатній рівень інтеграції інноваційних технологій у відновлювальні процеси та відсутність довгостро-

кових стратегій сталого розвитку. Запропоновані економічні механізми підтримки підприємств орієнтовані переважно на стабілізацію фінансового сектору, проте не враховують потреби житлового будівництва як одного з основних напрямів післявоєнного відновлення.

Аналізуючи наукові джерела, виявлено ряд системних проблем, які залишаються невирішеними у процесі реконструкції житлової інфраструктури. Відсутність єдиної координаційної структури, слабка інтеграція цифрових технологій у процеси відновлення, недостатнє залучення міжнародного капіталу та інвесторів, низька прозорість розподілу державних ресурсів та відсутність ефективних механізмів підтримки будівельного сектору є основними викликами, які потребують негайного вирішення. Запропоновані дослідниками напрями вдосконалення державної політики у сфері відбудови житла є важливими, проте їх реалізація вимагає системного підходу, що поєднує стратегічне планування, фінансову стабільність та залучення сучасних технологій в управлінські процеси.

Мета статті. Обґрунтування публічно-управлінські механізми відновлення житлової інфраструктури в післявоєнний період, визначення стратегічних пріоритетів та окреслення ключових викликів, що впливають на ефективність державної політики у цій сфері.

Виклад основного матеріалу. Державне управління у сфері відновлення житлової інфраструктури є ключовим інструментом формування стійкої соціально-економічної системи в умовах післявоєнної трансформації. Ефективна державна політика у цій сфері забезпечує відбудову зруйнованого житлового фонду, стабілізацію демографічної ситуації та стимулювання економічного розвитку регіонів.

Основу державного управління у процесі відновлення житлової інфраструктури становлять стратегічне планування, координація діяльності різних рівнів влади та використання інноваційних підходів до фінансування і реалізації відбудовчих проєктів. Сучасний підхід передбачає впровадження багаторівневої моделі управління, що поєднує централізовані рішення уряду із гнучкими механізмами регіонального і місцевого самоврядування. Значення державного управління у цій сфері визначається його роллю у створенні сприятливого нормативно-правового середовища, залученні фінансових ресурсів та забезпеченні прозорості процесів відбудови. Регулювання передбачає розробку та реалізацію довгострокових програм відновлення, визначення пріоритет-

них напрямів будівництва та розподілу державної підтримки. Важливою складовою є механізм громадського контролю, що сприяє підвищенню ефективності використання бюджетних коштів і зниженню рівня корупційних ризиків.

У післявоєнний період ключовими викликами стають подолання бюрократичних перешкод, відновлення інфраструктури в умовах обмежених фінансових ресурсів та забезпечення соціальної справедливості при розподілі житла. Державне управління має бути адаптивним, враховувати міжнародний досвід та застосовувати сучасні цифрові технології для моніторингу, оцінювання збитків і контролю за реалізацією програм відновлення.

Комплексний підхід до державного регулювання у сфері житлового будівництва сприятиме не лише фізичній реконструкції зруйнованих територій, а й формуванню нової моделі розвитку міських і сільських поселень, яка відповідатиме принципам сталості, безпеки та енергоефективності, а також матиме позитивний вплив на інші сфери, зокрема продовольчої безпеки.

Активна війна в Україні, що триває з лютого 2022 року, спричинила масштабні руйнування житлово-комунальної інфраструктури країни. Станом на січень 2024 року загальна сума прямих збитків інфраструктури України сягнула майже 155 млрд дол. (табл. 1), з яких найбільша частка припадає на житловий фонд – понад 58,9 млрд дол. [6; 7].

Водночас значні втрати інфраструктури України внаслідок військових дій, відбулися і у інших сферах. Війна в Україні спричинила масштабні руйнування продовольчої інфраструктури, що суттєво вплинуло на агропромисловий комплекс

країни (рис. 1). Станом на листопад 2024 року, загальна сума прямих збитків агропромислового комплексу України становила 8,7 млрд дол., включаючи втрати у частині знищення та пошкодження сільськогосподарської техніки на суму понад 4,7 млрд дол., та втрати через знищення та крадіжки виробленої продукції, які оцінюються в 1,9 млрд дол. [8].

Крім прямих збитків, аграрний сектор зазнав значних непрямих втрат, які включають зменшення обсягів виробництва, скорочення експортних можливостей та підвищення витрат на логістику. За оцінками KSE, непрямі втрати агропромислового комплексу можуть досягти 83 млрд дол. до кінця 2025 року. Основними причинами є зменшення посівних площ, зміни у виробничих технологіях та зниження врожайності основних культур. Загальний урожай зернових та олійних культур знизився з 107 млн тонн у 2021 році до прогнозованих 77 млн тонн у 2024 році [9].

Руйнування житлово-комунальної та продовольчої інфраструктури тісно пов'язані між собою, оскільки обидва напрями впливають на загальний рівень життя населення та економічну стабільність країни. Знищення житлових будинків та комунальних об'єктів призводить до масових переміщень населення, що, у свою чергу, зменшує трудові ресурси в аграрному секторі, що ускладнює проведення сільськогосподарських робіт та знижує обсяги виробництва продовольства. Крім того, пошкодження транспортної інфраструктури обмежує можливості доставки сільськогосподарської продукції до споживачів, що спричиняє дефіцит продуктів харчування в окремих регіонах. Таким чином, відновлення житлово-комунальної та продовольчої інфраструктури є взаємозалеж-

Таблиця 1
Динаміка показників стану житлово-комунальної інфраструктури України за час війни, 2022–2024 рр.

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	Приріст 2023 р. до 2022 р.	Приріст 2024 р. до 2022 р.
Загальна сума прямих збитків інфраструктури, млрд дол.	97,40	135,00	155,00	38,60	59,14
Кількість пошкоджених або зруйнованих житлових будівель	160,00	210,00	250,00	31,25	56,25
– багатоквартирні будинки	19,00	24,00	27,00	26,32	42,11
– приватні будинки	140,00	185,00	222,00	32,14	58,57
Прямі збитки житлового фонду, млрд дол.	38,00	54,10	58,90	42,37	55,00
Збитки сфери ЖКГ, млрд дол.	2,50	3,00	4,50	20,00	80,00
– кількість пошкоджених котелень	500,00	700,00	925,00	40,00	85,00
– кількість пошкоджених центральних теплових пунктів	120,00	180,00	214,00	50,00	78,33
– довжина пошкоджених тепломереж, км	200,00	280,00	354,00	40,00	77,00

Примітка: Дані за 2022 рік відображають стан на кінець року; дані за 2023 та 2024 роки – станом на січень відповідного року.

Джерело: розраховано авторами за даними [6; 7]

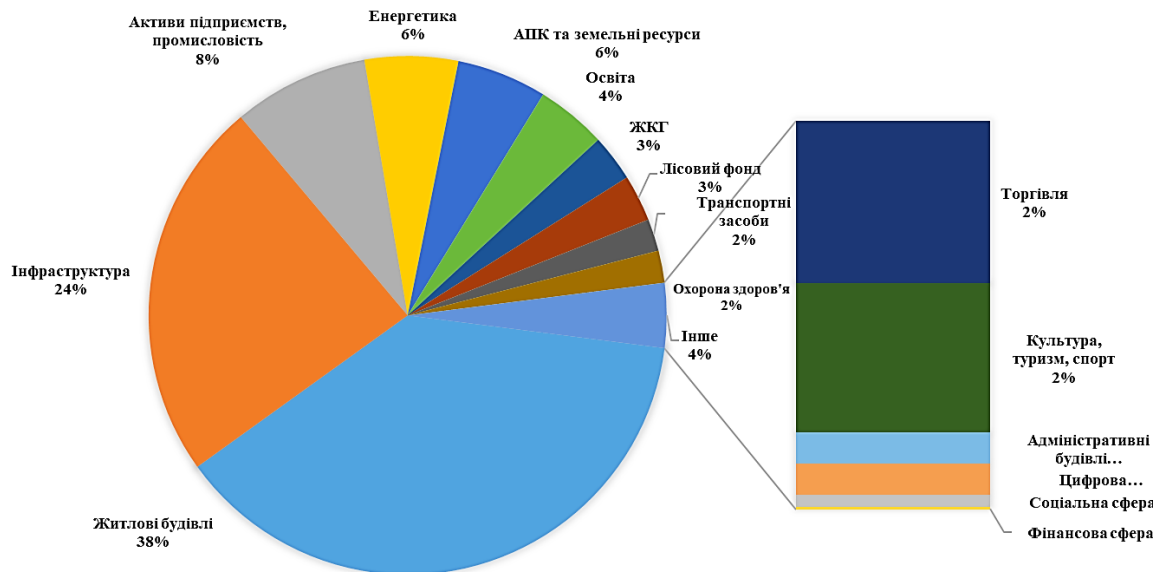


Рис 1. Оцінка збитків у різних секторах інфраструктури України станом на січень 2024 року

Джерело: побудовано авторами за даними [8; 9]

ними процесами, які потребують комплексного підходу для забезпечення продовольчої безпеки та стабільності в Україні.

Відновлення житлової інфраструктури після масштабних руйнувань, спричинених воєнними діями, супроводжується численними управлінськими викликами. Однією з найгостріших проблем є фінансування реконструкції, оскільки необхідні обсяги інвестицій значно перевищують бюджетні можливості держави. Обмеженість фінансових ресурсів, складність залучення міжнародної допомоги та недостатня ефективність розподілу коштів ускладнюють реалізацію відбудовних проєктів. Відсутність чітких механізмів пріоритизації об'єктів житлової інфраструктури уповільнює процес відновлення найбільш постраждалих регіонів, що посилює соціальні наслідки війни. Водночас нестача гарантій для інвесторів ускладнює залучення приватного капіталу, оскільки високі ризики повторних руйнувань та економічної нестабільності зменшують привабливість житлового будівництва. Неузгодженість дій між державними структурами створює додаткові перешкоди у відбудові житлового фонду. Відсутність єдиного координаційного центру, що відповідає за стратегічне планування, розподіл ресурсів і моніторинг виконання програм, призводить до дублювання функцій, бюрократичних перепон та зниження ефективності управління. Недостатня інтеграція місцевих громад у процес прийняття рішень посилює дисбаланс між реальними потребами населення та державними програмами, що ускладнює відбудову зруйнованих районів.

Недосконалість механізмів громадського контролю загострює проблему прозорості у використанні бюджетних коштів. Високі корупційні ризики, непрозорі тендерні процедури та брак ефективного громадського моніторингу сприяють нераціональному розподілу ресурсів та виникненню конфліктних ситуацій між владою та населенням. Відсутність інтегрованих цифрових платформ для публічного доступу до інформації про хід реконструкції знижує рівень довіри суспільства до державних органів, що фінансують і реалізують програми відбудови.

Привабливість сектора для інвесторів залишається низькою через нестабільність безпекової ситуації та економічні ризики. Військові загрози, руйнування критичної інфраструктури та висока вартість будівельних матеріалів значно підвищують фінансові витрати на реалізацію проєктів. Відсутність стимулюючих механізмів, таких як податкові пільги та фінансові гарантії, звужує можливості розвитку державно-приватного партнерства. Брак ефективних інструментів взаємодії між державою та бізнесом, а також відсутність дієвих механізмів страхування ризиків унеможливають повноцінне залучення капіталу для відбудови житла.

Комплексне вирішення цих проблем потребує системного підходу, що передбачає створення єдиного органу координації відновлювальних процесів, цифровізацію процедур фінансування та моніторингу, удосконалення механізмів громадського контролю та запровадження сприятливих умов для інвестиційної діяльності. Формування прозорості та ефективної системи державного

управління у сфері реконструкції житлової інфраструктури дозволить забезпечити швидке відновлення житлового фонду, мінімізувати соціальні ризики та створити передумови Відновлення житлової інфраструктури потребує цілісного підходу до публічного управління, заснованого на поєднанні стратегічного планування, прозорих механізмів фінансування, цифрових технологій та державно-приватного партнерства. Ефективність

цього процесу визначається рівнем координації між державними органами, залученням міжнародної допомоги, адаптацією інноваційних підходів до управління ресурсами та інтеграцією громадського контролю в ухвалення рішень.

Для візуалізації запропонованого комплексного підходу нами розроблено концептуальну модель вдосконалення управлінських механізмів у відбудові житлового фонду (рис. 3), де одним

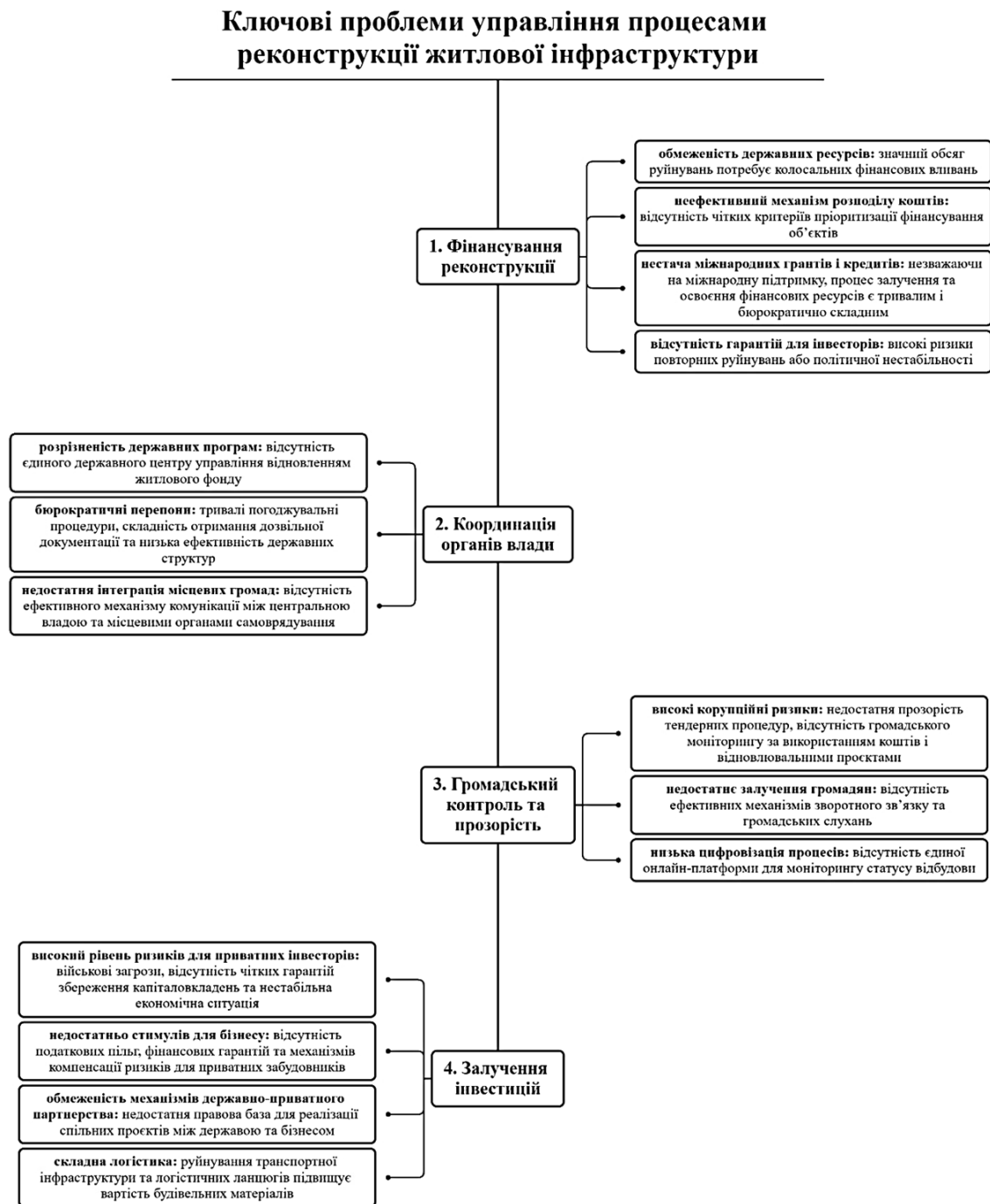


Рис. 2. Ключові проблеми управління процесами реконструкції житлової інфраструктури

Джерело: систематизовано авторами на основі проведеного дослідження

із ключових напрямів удосконалення державної політики є створення єдиної системи управління процесом відбудови, що базується на централізованому моніторингу, координації регіональних програм та формуванні довгострокової стратегії відновлення житлового фонду. Для цього необхідно запровадити державний координаційний центр, який забезпечуватиме взаємодію між міністерствами, місцевими адміністраціями, міжнародними партнерами та приватним сектором. Така структура дозволить синхронізувати фінансові потоки, пріоритизувати об'єкти реконструкції та запровадити механізми оцінки ефективності використання ресурсів.

Важливу роль у підвищенні ефективності публічного управління відіграє цифровізація процедур планування та реалізації проєктів. Впровадження єдиної національної платформи для збору, аналізу та обліку даних щодо стану житлової інфраструктури забезпечить відкритий доступ до інформації про пошкоджені об'єкти, їхню відбудову та

використання фінансів. Водночас використання технологій штучного інтелекту, супутникового моніторингу та цифрових карт дозволить здійснювати оперативний контроль за ходом реконструкції та уникати нераціонального витрачання коштів.

Фінансове забезпечення процесу відбудови вимагає застосування гнучких механізмів залучення коштів, включаючи міжнародні гранти, кредитні програми, страхові фонди та механізми державно-приватного партнерства. Надання державних гарантій для приватних інвесторів, запровадження податкових пільг та розробка програм співфінансування для громадян сприятиме активнішому залученню фінансових ресурсів у житлове будівництво. Додатковим стимулом для інвесторів стане впровадження спеціальних економічних зон та муніципальних житлових програм, що передбачають гнучкі умови оренди та купівлі відновленого житла.

Громадський контроль є невід'ємним елементом ефективної державної політики у сфері відбудови. Забезпечення прозорості всіх етапів



Рис. 3. Концептуальна модель вдосконалення управлінських механізмів у відбудові житлового фонду

Джерело: розроблено авторами на основі проведеного дослідження

відновлення житлової інфраструктури шляхом відкритого оприлюднення тендерів, механізмів витрачання бюджетних коштів та використання онлайн-інструментів для громадського моніторингу дозволить мінімізувати корупційні ризики.

Інтеграція місцевих громад у процес планування та контролю сприятиме врахуванню реальних потреб населення, що пришвидшить адаптацію житлової політики до специфіки кожного регіону.

Важливим компонентом удосконалення публічного управління є нормативно-правова модернізація. Актуалізація законодавчої бази, що регулює механізми державного фінансування, процедури отримання компенсацій та стандарти будівництва, має ґрунтуватися на досвіді країн, які успішно реалізували післявоєнні програми відновлення. Необхідним кроком є запровадження гнучких механізмів оцінки збитків та визначення чітких критеріїв для отримання компенсацій та державної підтримки.

Комплексна модернізація публічно-управлінських механізмів у сфері реконструкції житлового фонду дозволить сформувати ефективну та прозору систему відбудови, що відповідатиме вимогам соціальної справедливості, економічної ефективності та стратегічної стабільності. Запровадження сучасних підходів до управління державними ресурсами, використання цифрових технологій та розширення можливостей громадянського суспільства забезпечить не лише швидке відновлення житлової інфраструктури, а й закладе основу для сталого розвитку територіальних громад в післявоєнний період для сталого розвитку міст і регіонів.

Висновки. Реконструкція житлової інфраструктури в післявоєнний період є стратегічно важливим завданням для забезпечення соціальної стабільності та економічного відновлення країни. Масштаби руйнувань, спричинених воєнними діями, вимагають системного підходу до управління процесами відбудови, що охоплює фінансові, організаційні, технологічні та нормативно-правові аспекти. Значний дефіцит житла, пошкодження комунальних мереж, транспортної інфраструктури та об'єктів соціального призначення створюють комплексні виклики, які неможливо вирішити в межах стандартних управлінських практик.

Сучасний стан управління процесами реконструкції характеризується фрагментарністю, відсутністю єдиного координаційного механізму та недостатньою прозорістю розподілу ресурсів. Державні програми відновлення переважно орієнтовані на оперативне подолання наслідків руйнувань, однак бракує довгострокової стратегії

розвитку житлової інфраструктури, яка б враховувала перспективи демографічних змін, урбанізаційні процеси та принципи сталого будівництва. Інструменти залучення міжнародної фінансової допомоги та інвестицій залишаються малоефективними через високий рівень ризиків, пов'язаних із безпековою ситуацією. Водночас цифровізація управлінських процесів впроваджується повільно, що ускладнює моніторинг виконання проєктів та громадський контроль за розподілом коштів.

Ключовими проблемами залишаються нестача фінансування, неефективна координація між державними органами, низький рівень залучення приватного сектору та громади, а також недосконалість правового регулювання механізмів компенсації та страхування ризиків. Відсутність єдиного державного органу, відповідального за стратегічне планування відбудови житлового фонду, призводить до неузгодженості дій між центральною та місцевою владою, що сповільнює реалізацію проєктів. Недостатня прозорість тендерних процедур та розподілу фінансових ресурсів підвищує корупційні ризики та знижує довіру суспільства до державної політики у сфері відновлення.

Оптимальне вирішення зазначених проблем вимагає запровадження комплексної державної політики, що базуватиметься на принципах інтегрованого управління, цифрової трансформації, державно-приватного партнерства та широкого залучення громадянського суспільства. Впровадження єдиної координаційної системи з використанням цифрових платформ для моніторингу та аналізу даних дозволить підвищити ефективність розподілу ресурсів та скоротити строки реалізації відновлювальних програм. Запровадження спеціальних механізмів фінансування, зокрема міжнародних грантів, страхових фондів та податкових стимулів для забудовників, сприятиме активнішому залученню інвестицій у житловий сектор. Формування законодавчої бази, що регулюватиме порядок надання компенсацій, стандарти безпечного будівництва та механізми страхування об'єктів житлової інфраструктури, забезпечить стабільність правового середовища та створить умови для сталого розвитку регіонів.

Відновлення житлового фонду має здійснюватися не лише як реагування на наслідки воєнних руйнувань, а й як частина стратегічного розвитку міст і сіл, що враховує принципи енергоефективності, інклюзивності та сталого урбаністичного планування. Запровадження комплексного підходу дозволить не лише відновити житлову інфраструктуру, а й забезпечити підвищення її стійкості до потенційних ризиків у майбутньому.

REFERENCES:

1. Vdovenko, L. O., & Polishchuk, S. P. (2024). Vyklyky reformy detsentralizatsii v umovakh voiennoho stanu [Challenges of decentralization reform under martial law] *Uspikhy i dosiahnennia u nautsi* [Achievements in Science], (6), 762–774. Retrieved from: <http://socrates.vsau.org/repository/card.php?id=36861> [in Ukrainian].
2. Gbur, Z. (2023). Stratehichni priorytety publichnoho upravlinnia z vidnovlennia Ukrainy pid chas viiny [Strategic priorities of public administration for Ukraine's recovery during the war]. ResearchGate. Retrieved from: <https://surl.gd/esxtcm> [in Ukrainian].
3. Ihnatenko, V. O. (2024). Kliuchovi napriamy rozvytku upravlinnia publichnymy resursamy v umovakh povojennoho vidnovlennia [Key directions of public resource management development in the context of post-war recovery]. *Suchasni aspekty modernizatsii nauky: stan, problemy, tendentsii rozvytku* [Modernization aspects of science: state, problems, development trends], 38. Retrieved from: <https://surl.li/vjauer> [in Ukrainian].
4. Yakymyshyn, L. Ya., Falovych, V. A., & Semeniuk, S. B. (2024). Marketynhovi stratehii pidvyshchennia konkurentospromozhnosti budivelnogo sektoru Ukrainy v umovakh voienynykh ta pisliavoienynykh vyklykiv [Marketing strategies for enhancing the competitiveness of Ukraine's construction sector amid wartime and post-war challenges]. *Scientific Notes of Lviv University of Business and Law*, (42), 423–431. Retrieved from: <https://nzlubb.org.ua/index.php/journal/article/view/1517> [in Ukrainian].
5. Orel, Yu. L., Prochan, A. O., & Nesterenko, O. P. (2024). Perspektyvy pisliavoiennoho vidnovlennia ekonomiky Ukrainy: realii sohodennia [Prospects for post-war economic recovery in Ukraine: Current realities]. *Akademichni viziï* [Academic Visions], (31). Retrieved from: <https://academy-vision.org/index.php/av/article/view/1060> [in Ukrainian].
6. Boiarchuk, T. (2024, February 12). Rosiia zavdala zbytkiv infrastrukturi Ukrainy na maizhe 155 miliardiv dolariv [Russia inflicted damage on Ukraine's infrastructure amounting to almost \$155 billion]. *Doroslyi pohliad na svit* [Adult Perspective on the World]. Retrieved from: https://lb.ua/society/2024/02/12/598044_rosiya_zavdala_zbitkiv.html [in Ukrainian].
7. KSE Institute (2024). Zahalna suma zbytkiv, zavdana infrastrukturi Ukrainy, zrosla do maizhe \$155 mlrd [Total damage to Ukraine's infrastructure has risen to almost \$155 billion]. Retrieved from: <https://surl.li/gbrfru> [in Ukrainian].
8. National Institute for Strategic Studies (2024). Ahrarnyi sektor Ukrainy u 2023 rotsi: skladovi stiykosti, problemy ta perspektyvni zavdannya [Ukraine's agricultural sector in 2023: Resilience factors, problems, and promising tasks]. Retrieved from: <https://niss.gov.ua/doslidzhennya/ekonomika/ahraryy-sektor-ukrayiny-u-2023-rotsi-skladovi-stiykosti-problemy-ta> [in Ukrainian].
9. Reuters (2024, October 3). Ukraine farm sector indirect losses may reach \$83 bln due to Russian invasion, analysts say. Retrieved from: <https://www.reuters.com/markets/commodities/ukraine-farm-sector-indirect-losses-may-reach-83-bln-due-russian-invasion-2024-10-03/>